

foto Zdeněk Rerych, Oslavy 25 let ČRDM

25 LET ČRDM
Nepodnikáme –
JSME PODNIKAVÍ

4/2023

ARCHA

ZPRAVODAJ O VÝCHOVĚ A VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE

Mohou být všichni **PODNIKAVÍ?**

Tématem tohoto úvodníku je „Nepodnikáme – jsme podnikaví“.

Co si pod těmito termíny představit? Definicí podnikavosti podle Doporučení pro celoživotní učení Rady EU je „schopnost využívat příležitosti a nápady a vytvářet z nich hodnoty pro ostatní. Její podstatou je tvořivost, kritické myšlení a řešení problémů, iniciativa a vytrvalost a schopnost spolupracovat s ostatními s cílem plánovat a řídit projekty, které mají kulturní, společenskou nebo komerční hodnotu“(1.) Cílem doporučení je připravit obyvatele Evropy na blízkou budoucnost, kdy staré jistoty přestávají platit a svět se mění ze dne na den.

Ačkoliv jsou doporučení formulována tak, že mají připravit občany na změny ve všech oblastech života, v dalších odstavcích se pak dočteme, že se jedná zejména o změny na pracovním trhu a cílem je, aby lidé byli flexibilnější při změně zaměstnání, případně nečekali, až je někdo zaměstná, a začali podnikat sami. Přestože se tedy mluví o podnikavosti, nikoliv podnikání, jedním z cílů posilování dovednosti podnikavosti je zakládání a provozování firem. Většina lidí však podnikat nebude. Většina lidí bude usilovat o jistoty, například v podobě zaměstnaneckého poměru. Je dobré a správné, že Evropská unie, MŠMT ČR i některé velké firmy podporují rozvoj dovedností směřujících k posílení kompetence podnikavosti. Podnikat však budou ti, kteří budou mít nejen potřebné dovednosti a znalosti, ale hlavně budou mít odvahu. Organizace pracující s mládeží se mo-

hou podílet na rozvoji různých dovedností, které s podnikavostí souvisejí. Může se jednat o tvořivost neboli často skloňovanou kreativitu, kritické myšlení, řešení problémů, iniciativu, vytrvalost či schopnost týmové práce. Kreativitou se nemyslí využití uměleckých technik, ale spíše tvůrčí řešení problémů, které je třeba ve všech oblastech. Kritické a analytické myšlení umožňuje hledat slabá místa, rizika, poučit se od jiných a nalézt nejlepší řešení. Vytrvalost dobře trénují tradiční kroužky jako hra na hudební nástroj nebo různé sporty. Schopnost týmové práce se dnes učí i ve školách, a pak ve všech skupinových aktivitách – ať již sportovních, či jiných oddílových. V Agoře jsme zkoumali fenomén iniciativnosti – co způsobí, že mladí lidé vstoupí do veřejného prostoru, ať již v rámci školy či obce, nebo virtuální komunity? Část mladých lidí má vzor v rodičích, část probudí školní aktivity mimo klasické předměty: debaty o aktuálních událostech, projekty a projektové dny, akce při speciálních příležitostech (např. Den Země), nebo návštěvy odborníků z praxe. Myslím ale, že nám pořád chybí to klíčové: jak budovat odolnost proti nejistotě a jak podporovat odvahu. Má někdo nápad?

Kristýna Fantová

ředitelka Agora CE, o.p.s.

*Foto František Hronek (z Celostátní
vzájemné výměny zkušeností
– CVVZ 2022 ve Skutči)*

*1.) Evropský referenční rámec klíčových
kompetencí pro celoživotní učení*

Zpravodaj ČRD o výchově a využití volného času dětí a mládeže

Registrace

Ministerstvem

kultury: MK ČR 8135

Tematická skupina 13/A8,

ISSN 1212 – 5016

Podávání novinových zásilek

povoleno Českou poštou, s.p.,

odštěpný závod Přeprava,

č.j. 1259 / 99 ze dne 29. 3. 1999

Redakce:

Jiří Majer – vedoucí redaktor

Adresa redakce:

Česká rada dětí a mládeže,

Senovážné náměstí 977/24,

110 00 Praha 1

tel.: 211 222 870

e-mail: archa@crdm.cz

IČO: 68379439

Grafická úprava, sazba a lito

Michala K. Rocmanová, akad. mal.

Tiskne REFOS, Praha

25. ročník

Toto číslo vyšlo v červnu 2023.

*Fotografie z archivu ČRD
a jejích členských organizací.*

*Foto na titulní straně
Zdeněk Rerych, Oslavy 25 let ČRD*

Zpravodaj Archa je nekomerční tiskovinou, která není určena k prodeji. Tisk zpravodaje finančně podpořilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

*Podrobné informace ke zpravodaji
Archa: <http://crdm.cz/archa>*

A jak je u podobných příležitostí v ČRDM zvykem, nenechala si její Kancelář tuto událost pro sebe, nýbrž na ni pozvala nejen „lidi z členských organizací“ a jejich blízké, ale i partnery, například z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, z Poslanecké sněmovny PČR a partnery z dalších projektů, ale i bývalé kolegy a kolegyně, s nimiž nadále zůstává v přátelském kontaktu.

Aby nebylo mýlky, nešlo o žádné nostalgické vzpomínání na „staré dobré časy“, ale o odpoledne zpestřené prezentacemi, besedou na odborné téma, hravými i umnými workshopy a dozajista i celou řadou neformálních obohacujících diskusí.

A také o večerní slavnostní hodinku věnovanou předání **Cen Přístav 2023** novým laureátům. Jsou jimi starosta obce Hradec Pavel Hlaváč, starosta města Proseč Jan Macháček, zastupitelka a členka rady města Horšovský Týn Renáta Karbanová, starosta města Kolín Michael Kašpar a uvolněný místopředseda města Pohořelice a předseda MAS Podbrněnsko Ondřej Veselý.

Jiří Majer

Foto Zdeněk Rerych a autor

ČRDM stihla DVĚ JUBILEA za jeden den

Čtvrtstoletí činorodé existence a dvě desetiletí, po která již uděluje své výroční ocenění – Cenu Přístav – si 7. června 2023 připomněla Česká rada dětí a mládeže (ČRDM).

Naše národní „střešní“ formace obě jubilea propojila časově i místně, a tak se v Radlické kulturní sportovní v pátém pražském obvodu tak trochu slavilo hned nadvakrát.

Den s ČRD M

Konal se na oslavu 25. výročí založení České rady dětí a mládeže a přesněji by asi bylo napsat Odpoledne a večer s ČRD M, neboť program začínal v 15 hodin. Což ovšem nemění nic na tom, že šlo o dění natolik obsažné, že si v něm snad každý příchozí mohl najít to, co chtěl, potřeboval, anebo co ho zkrátka v tu chvíli zaujalo.

Pro někoho to mohly být třeba zasvěcený výklad o Strukturovaném dialogu s mládeží, o Evropské kartě mládeže EYCA či informace načerpané z „právního okénka“, pro jiné zase „výzva“ v podobě staročeské střelnice, nácvičku první pomoci nebo základů žonglování. K tomu si přidejte tvůrčí dílny pracující s korálky a malbou na látkové tašky nebo „bublinářský“ workshop, výrobu voskovaných ubrousků, opékání buřtů (...) – a vaše před-

stava o náplni Dne s ČRD M se začne zvolna blížit realitě.

Pokud jde o odbornou besedu, moderovanou předsedou ČRD M Alešem Sedláčkem, dotazy cílené na některé právní aspekty práce s dětmi a mládeží se týkaly například odpovědnosti za způsobenou škodu či újmu na zdraví, pojištění, placení členských příspěvků, spolkových stanov nebo rovnou i samotné podstaty neziskové organizace v porovnání s jinou – podnikající. „Já bych řekla, že úplně nejzákladnější rozdíl je v účelu, pro který je založena ta právnická osoba,“ vypíchlá specialistka na spolkové právo, advokátka Alena Hájková, konzultantka právní poradny fungující při Kanceláři ČRD M. „A je mnoho dotazů, kdy

ten spolek sám si není jistý, jestli činnost, kterou (jeho členové) dělají, je správně nezisková, nebo už je to podnikání. Hrozně moc záleží na tom, proč tu činnost dělají," zdůraznila Alena Hájková. A dodala, že i pro finanční úřad, který by se ptal na určité výnosy a tvrdil, že mohou být z podnikání, a nikoli z neziskové činnosti, nejsou pádnější argumenty, než je účel, pro který se ta či ona činnost dělá.

Právnícké besedy se zúčastnila asi dvacítko zájemců ze zhruba stovky účastníků Dne s ČRDM. A vzhledem k tomu, že právní teorie se zde prolínala se skutečnými příběhy „ze života“ (například v kauze se zapáleným

kravínem), bezpochyby svůj osvětový, vpravdě výchovně-vzdělávací účel splnila.

Oslava čtvrtstoletí existence České rady dětí a mládeže byla netradiční, a byla příležitostí nejen k poučení a vyzkoušení si nových dovedností, ale také k mnohým setkáním. Sjeli se na ni zástupci členských spolků a krajských rad dětí a mládeže, zaměstnanci současní i bývalí, ale také mnoho osobností, které v ČRDM za ta léta působily nebo právě působí.

Jiří Majer

Foto Zdeněk Rerych a autor

Cena PŘÍSTAV podvacáté

Česká rada dětí a mládeže již po dvacet let uděluje unikátní ocenění – Cenu Přístav. Předává ji těm, kdož se nebyvale zasloužili o vytváření podmínek umožňujících normální, bezproblémové fungování spolků a dalších organizačních činných v oblasti mimoškolní výchovy a vzdělávání naší nejmladší generace.

Mohou to být a historicky také byli politici – často regionální či lokální úrovně – státní či samosprávné úřadníci, podnikatelé a jejich firmy. Letos se k dosavadním sto devíti držitelům Ceny Přístav (plus deseti firmám a 16 mimořádně uděleným oceněním) přidali čtyři další muži a jedna žena. Ručně broušená skleněná lahev s emotivním vzkazem, čitelným pouze pozorným průhledem na dno, jim má být trvalou upomínkou toho, zač je nominovali ti, kteří si jejich přístupu k dané výšce neziskového sektoru považují.

**CENA
PŘÍSTAV**

rují neziskový sektor. A tím, že putují vedle sebe, tak společně dojdou k cíli,“ parafrázoval poselství ze dna broušené karafy ředitel Kanceláře ČRDM Ondřej Šejtka.

„Těší mě, kolik výrazných osobností za těch dvacet let tuto cenu obdrželo, a že i v jejich životopisech má své místo,“ okomentoval událost Aleš Sedláček. „A jsem moc rád, že laureáti Ceny Přístav jsou ochotní pomáhat našemu sektoru i léta poté, co odešli z pozice, za kterou ji získali. Zkrátka přízeň oceněných přetrvává na věky, ostatně jako přístavy na mořích a řekách.“

„Na té ceně jsou zajímavé ony čáry. Symbolizují životní cestu spolků pracujících s mládeží, dobrovolníků, a pak také životní cestu politiků, firem a osobností, které podpo-

Nakolik zapadají do tohoto předobrazu letošní laureáti? Starosta obce Hradec **Pavel Hlaváč** se dlouhodobě zasazuje o zlepšení podmínek pro děti a mládež v obci. Je pro

něj velmi důležitá smysluplná aktivita, přičemž dlouhá léta obětavě vedl pionýrskou skupinu v Hradci. Na ocenění ho navrhl Pionýr – Pionýrská skupina Hradec, SK Hradec a Sbor dobrovolných hasičů Hradec, náležící ke Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SHČMS).

Zastupitelka a členka rady města Horšovský Týn **Renáta Karbanová** dlouhodobě pomáhá systematické podpoře aktivit pro děti. Je otevřená s vstřícná, přičemž některé akce také přímo organizuje. Jako dobrovolnice vede Pionýrskou skupinu Stopaři Horšovský Týn. Při přebírání ocenění se svěřila, že je hrdá na zpětnou vazbu, jíž se jí dostává od dětí i od rodičů, na vydařené akce, a také na pochvalné zmínky v médiích. Navrhly ji Pionýr – PS Stopaři, Vodácký oddíl „7“ a SH ČMS – Sbor dobrovolných hasičů Horšovský Týn.

Starosta Kolína **Michael Kašpar** se zasazuje o rozvoj základních a mateřských škol ve „svém“ městě. Prosazuje podporu mládežnických spolků a plně se staví za finanční i materiální podporu skautských středisek. Jeho navrhovateli byly Rada dětí a mládeže Středočeského kraje, Junák – český skaut, 1. středisko Kolín a Červený kříž Kolín. Starosta města Proseč **Jan Macháček** podporuje projekty určené dětem a mládeži, aktivně pomáhá spolkům, které se v Proseči zabývají prací s dětmi. Zasloužil se o pořízení či revitalizaci mnoha objektů, které mohou spolky využívat ke své činnosti zdarma neb za velice příznivých podmínek. Ne ocenění jej navrhly FK Proseč, ZŠ MŠ Proseč, Duha Mitřetín, Junák – český skaut, středisko Toulouvec Proseč a Sbor dobrovolných hasičů Proseč. „Proseč je malé krásné městečko na Českomoravské vysočině. Kolem Proseče je krásná příroda; máme tam přírodní rezervaci

Toulouvcovy Maštale, možná je znáte taky nebo už někdo z vás u nás byl. Naše městečko je určitým způsobem malé, ale přesto je velké. To znamená: snažíme se dělat velké věci v našem malém městečku. (...) Myslím, že návštěva Proseče je ideální pro rodiny s dětmi,“ shrnul Jan Macháček. Jeho slova potvrdil a následně široce rozvedl i Radan Kukul, zástupce Duhy jako jedné z navrhujících organizací.

Uvolněný místostarosta města Pohořelice a předseda Místní akční skupiny (MAS) Podbrněnsko **Ondřej Veselý** dlouhodobě podporuje skauty a další volnočasové spolky v Pohořelicích. Aktivně podporuje projekt Mládež v kraji. Jeho navrhovateli byl Junák – český skaut, středisko Vranovice, Jihomoravská rada dětí a mládeže a MŠ Pohořelice.

„Je to už dvacet let, co ČRD M Cenu Přístav uděluje. A já jsem moc rád, že se z těch lidí stávají advokáti práce s mládeží ve volném čase. A jsou z různých prostředí, nominováni různými organizacemi, a že sdílejí to, že jim není jedno, jak se vzdělávají ve volném čase a vychovávají ve volném čase mladí lidé, jak se formují, jaké podmínky vlastně pro tu činnost mají. Za to bych chtěl poděkovat všem vám, kteří jste byli dnes oceněni, všem vám, kteří jste byli oceněni dřív, a doufám, že v příštím roce ta naše komunita – protože já se mezi hrdé nositele Ceny Přístav také počítám – se bude rozšiřovat zase dál. Podporovat mladé lidi ve volném čase, aby se rozvíjeli, je úkol pro celou společnost. A ti, kteří tu Cenu (Přístav) mají, jsou malým, ale důležitým jejím vzorem,“ pronesl závěrem oficiální části programu bývalý předseda ČRD M Pavel Trantina.

Jiří Majer
Foto Zdeněk Rerych a autor

PUTOVÁNÍ s kočkou Mickou

Dětský den na Pražském hradě spojil zábavu s mimoškolní výchovou

Bez nadsázky proudy lidí si 10. června 2023 vybraly jako svůj hlavní sobotní cíl areál prezidentského sídla, respektive přilehlé okolí Hradu, ještě přesněji Horní Jelení příkop a Královskou zahradu. Pod záštitou paní Evy Pavlové se tam konal Dětský den na Pražském hradě, na jehož pořádání se spolu se Správou Pražského hradu a Kanceláří prezidenta republiky podílela i Česká rada dětí a mládeže (ČRDM).

Dětský den měl totiž v podtitulku Putování s kočkou Mickou, spočívající v plnění zábavných úkolů, za což dostávaly děti do svého „cestovního“ seznamu razítka coby „otisk kočičí tlapy“. Pokud se jim podařilo splnit alespoň polovinu – osm – úkolů, mohly si pak na infostánku v Královské zahradě vyzvednout odměnu. Oněch šestnáct stanovišť, kde se úkoly plnily, si vzaly na starost některé ze stovky organizací, jež k ČRDM náležejí. Každá jedno. A protože

se všechny tak či onak zabývají mimoškolní výchovou naší nejmladší generace, Putování s kočkou Mickou tak bylo zároveň i výpravou spojenou s objevováním receptů na smysluplné trávení volného času...

„My jsme moc rádi, že tým kolem paní Evy Pavlové nás oslovil pro část prezentace organizací pracujících s dětmi a mládeží. Nakonec jsme dokázali zaktivizovat šestnáct spolků, které tady mají svoji prezentaci a vlastně ukazují dětem, jak trávit volný čas. Je moc fajn, že můžeme být na tomto hezkém místě, a jsme rádi, že jsme jedním z hlavních pilířů této tak pěkné celodenní akce,“ zhodnotil nasazení České rady dětí a mládeže ředitel Kanceláře ČRDM Ondřej Šejtka.

„Je tu jistě i spousta jiných, ale naše organizace připravily pro děti stánky se zajímavými prezentacemi a výzvami v podobě úkolů,“ doplnil jeho slova Jiří Gurecký, jenž měl koordinaci organizací České rady v rámci Dětského dne na Pražském hradě na starosti.

A jaký že ohlas zmíněný projekt vzbudil?

„O náš stánek je velký zájem – ohromné davy lidí, takže my jsme spokojeni. Možná až moc. Největší zájem není vysloven o jednoho konkrétního živočicha; máme tady mainské mývalí kočky, lidi se chtějí rádi vyfotit s agamou vousatou a hodně se také dívají na živé včeličky nebo na činčilu,“ nechal se slyšet Vlastimil Jura ml. z Mladých chovatelů zvířat.

Pokud jde o zájem rodin s dětmi, podobná „hlášení“, lišící se snad jen povahou činnosti té které organizace, by bezpochyby zněla i u dalších patnácti prezentačních stánků zaštitěných ČRDM. Tedy u těch, které provozovaly Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Junák – český skaut, Bílý bizon, Liga lesní moudrosti, Pionýr, Asociace turistických oddílů mládeže, Hnutí Brontosaurus, Česká táborecká unie, YMCA v České republice, Český svaz ochránců přírody, Royal Rangers, Mladí ochránci přírody, Jahoda, Český červený kříž Kolín a Prázdninová škola Lipnice.

A tak se kromě jiného chodilo na chůdách, zatloukaly se hřebíky, střílelo se z luku, třídil se odpad, rozdělával se oheň křesadly, prolézalo se umělým tunelem, poznávala se souhvězdí noční oblohy...

Dlužno dodat, že jak prezident České republiky Petr Pavel, tak jeho choť paní Eva Pavlová si během dne udělali čas a přišli se nejen s dětmi, plnicími na stáncích rozličné úkoly, a s jejich rodiči, ale i s dobrovolnickou obsluhou oněch stanovišť pozdravit.

Na závěr snad už jen ještě drobnost, kterou možná mnozí z vás už vědí, nebo alespoň tuší: kočka Micka, po jejíž stopách děti letos 10. června putovaly, je skutečným, živým tvorem. Pozvánka na Dětský den na Pražském hradě, koncipovaná jako krátký dopis od ní, ostatně začíná slovy: „Milé děti, milé rodiče, nedávno jsem se přistěhovala se svými páníčky na Pražský hrad. Zatím se tu moc nevyznám, ale dostala jsem plánek, podle kterého objevuji zajímavá místa a zákoutí tohoto rozlehlého areálu...“

*Jiří Majer
Foto autor, Jakub Fraj a LLM*

Na straně 8 nahoře paní Eva Pavlová, dole prezident ČR Petr Pavel s dobrovolníky z Ligy lesní moudrosti.

Skautská AKCE roku

V Hradci Králové se uskutečnilo Národní skautské jamboree 2023

Letošní Národní skautské jamboree bylo největším skautským setkáním na našem území od roku 1931. Do Parku 360 na letišti u Hradce Králové na něj dorazilo pět tisíc kluků a holek ve věku 10–16 let, přes 550 dospělých a dospívajících dobrovolníků, velký organizační tým a řada hostů.

Brány areálu se otevřely 3. května a celá akce začala večerním ceremoniálem. Program na letišti i v samotném Hradci Králové běžel až do nedělního večera, v pondělí 8. května dopoledne se pak účastníci s Jamboree rozloučili.

Co skauti a skautky na Jamboree zažili?

- Sportovní, kulturní, vědecko-technologický program;
- stanoviště s aktivitami ze skautské Stezky (zaměřené na všestranný rozvoj) a skautských Odborek (ty rozvíjí kluky a holky v nějaké speciální oblasti);

- hru po Hradci, velkou společnou bojovku, detektivní hru po areálu;
- interaktivní program se složkami Integrovaného záchranného systému (IZS);
- výstavy, koncerty, slam poetry, kouzelnické vystoupení, přednášky a workshopy zajímavých hostů, promítání v kině a spousta dalšího.

Národní skautské jamboree bylo pro kluky a holky příležitostí načerpat mnoho inspirace, zažít velké skautské společenství, vyzkoušet si velmi pestrou paletu aktivit, potkat zajímavé hosty a poznat přátele z celé republiky. Posilou by Jamboree mělo být nejen pro skautskou organizaci a jednotlivce, ale i pro družiny – malé týmy, které spolu fungují i během školního roku. A dost možná vznikla i tradice velkého skautského setkání pro výchovnou kategorii skautů a skautek.

Poslední Národní jamboree se konalo v roce 2008 u Plzně a akce prozatím nemá žádný pravidelný rytmus. Celá akce stojí na úsilí dobrovolníků, kteří mají na starosti veškerý program, zázemí, logistiku i provoz.

 NÁRODNÍ SKAUTSKÉ JAMBOREE 2023
3.-8. 5. 2023 PARK360 HRADEC KRÁLOVÉ

Národní skautské jamboree je oslavou skautingu, kterému se v Česku mimořádně daří. Počet skautů a skautek podle posledního sčítání překonal hranici 75 tisíc. Členská základna kontinuálně stoupá od roku 2006 a **Junák – český skaut** je dlouhodobě největší výchovnou organizací pro děti a mládež v České republice.

Celkem je u nás 484 skautských středisek, která sdružují 2 297 oddílů. Ty každoročně uspořádají například přes 1 200 táborů pro více než 36 tisíc dětí.

Za rok 2022 přibyla také šedesátka nových oddílů a přidalo se 345 dospělých nováčků – dobrovolníků.

Veškeré informace o Národním skautském jamboree najdete na webu <https://nsj2023.cz>.

Barbora Trojak, Junák – český skaut

Foto Dominik David, Amálie Müllerová, Michal Janata, Léa Decroix, Štěpán Filip

KOSMICKÉ nádraží Karlovy Vary

Parta nadšenců z dětské kosmické agentury VOSA buduje v Karlových Varech Kosmické nádraží

V roce 2023 oslavuje karlovarská hvězdárna významné jubileum – 60 let své existence. To je jistě vhodný čas k bilančování činnosti tohoto zařízení. A také pohledu do budoucna, kam bezpochyby míříme velmi úspěšně.

Právě v tomto roce dostává lázeňské město od party spolupracovníků Hvězdárny Františka Krejčího dárek. „Kosmické nádraží Karlovy Vary, a.k.z.“. Jde o unikátní projekt, svého druhu jediný v České republice. Vytvořila jej totiž parta nadšenců prakticky z ničeho. Doslova od rovné podlahy místností hvězdárny vyrostly dva realisticky vyvedené simulátory letů do vesmíru. Velkou měrou se na tomto projektu podílejí také mladí zájemci o dlouhodobou spolupráci s hvězdárnou. Ti často navštěvují i jen 5. třídu základní školy. Veškerá grafika používaná v simulátorech je dílem karlovarského programátora Tomáše Kafky, našeho kolegy, který „vyrostl“ v astronomickém kroužku hvězdárny. Jedná se tedy o ryze originální výtvar, který nikde jinde nevidíte.

Myšlenka celého projektu pochází z roku 2010. Expedice Mars nabízí již několikátým rokem možnost výcviku a účasti na simulovaném letu k rudé planetě studentům středních škol. V tomto roce nabízíme vedení projektu vytvoření kabiny kosmické lodi. Ti ale naši nabídku postupně odmítají, a tak nakonec zbývá jen dva. Pohráváme si s myšlenkou vybudovat simulátor, ve kterém bude moci „létat“ každý, a nejen na Mars.

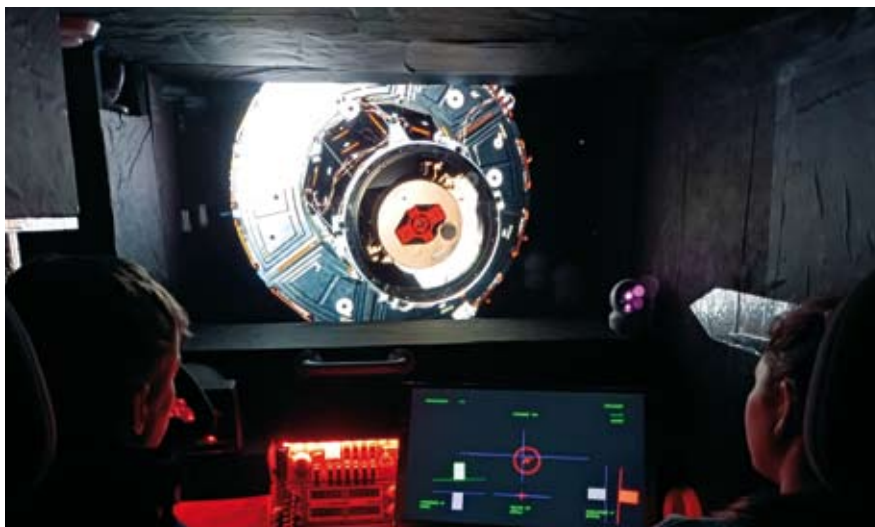
Karlovy VARY°

Následujících deset let snahu tento simulátor vytvořit v hlavním sále hvězdárny komplikují problémy se střechou a stropem. Ale nakonec v roce 2019 se daří strop a střechu opravit a následně vlastními silami postavit kabinu pro jednoho kosmonauta. A tak, když v červnu 2021 spouštíme provoz první malé lodi, jednomístné kabiny kosmické lodi Sojuz, málokdo z mého okolí věří, že to současné návštěvníky hvězdárny, většinou „zhýčkané“ kvanty počítačových 3D efektů, nadchne.

Veřejnost, školní skupiny i děti na táborech získávají jednomístnou loď podobající se kabině, která v roce 1961 vynesla na orbitu Jurije Gagarina. Do ní vkládáme vlastnosti lodi, která před 45 lety vynesla „nahoru“ prvního československého kosmonauta Vladimíra Remka. Sojuz pokaždé startuje z „přeneseného“ kosmodromu Bajkonur přímo do Karlových Varů. V souladu s tradicí letitých návštěv kosmonautů, kteří se v Karlových Varech po svých kosmických letech regenerovali. Kabina je

výukovým simulátorem, tedy nikoli „houpacím sedadlem s monitorem“. Je místem, kde může návštěvník zažít skutečnou atmosféru kosmického letu. Pilot je v uzavřeném prostoru odkud může komunikovat pouze pomocí rádia se svými pozemskými protějšky. Ti mu mohou pomáhat řešit letové situace.

Přichází letní prázdniny 2021. Návštěvnost našeho výukového simulátoru předčila očekávání. Jsou obsazovány zhruba tři lety z Karlových Varů na orbitu kolem Země denně. Na hvězdárnu začínají chodit lidé v časech, kdy v minulosti nenabízela žádné relevantní programy. Malý objekt z roku 1963 zažívá značné oživení. Za dva roky se v malé kabině našeho Sojuzu, postupně doplněného o řídicí centrum Karlovy Vary, vystřídá přes 600 pilotů a 2000 členů doprovodu ve věku od 5 do 78 let. Uvědomíme-li si, že prožitek spojený s každým letem není záležitostí pár minut, ale často podle náročnosti trvá i více než hodinu, můžeme neskromně uvést, že piloti strávili s naší agenturou na oběžné dráze již zhruba 1 měsíc čistého času. Nečeká se tak Karlovy Vary stávají prvním městem ve střední Evropě, které má vlastní kosmodrom, odkud mohou místní obyvatelé i lázeňští hosté letět relaxovat do vesmíru. Loď Sojuz jsme totiž pojali i jako malé planetárium. Během letu pilot může sledovat celou noční oblohu z oběžné dráhy. Hvězdárna v Karlových Varech totiž žádné planetárium nemá, a tímto jsme jej snadno získali v naprosto atypickém pojetí.

Využití letového simulátoru je pochopitelně dáno věkem účastníků. Pro nejmenší, kteří ještě neumí tak úplně číst, máme letové trasy řízené autopilotem, starší mohou plně pilotovat a vyzkoušet si manévry odpovídající těm, jaké by je čekaly ve vesmíru.

V říjnu 2021 jsme přivítali v pilotním křesle dokonce vzácného hosta, primátorku Města Karlovy Vary, Ing. Andreu Pfeffer Ferklovou, které se naše simulace kosmického letu velmi líbila a pozvala nás k prezentaci simulátoru do Rady města. Tím se stal projekt plně karlovarským, s obrovskou podporou Města, a již nebylo pochyb, že je nutné provoz rozšířit. V loňském létě dokončujeme kosmickou loď Prometheus, pro veřejnost třímístnou, s možným rozšířením kapacity na pětímístnou pro posádky dlouhodobých kosmických misí.

A právě tehdy vzniklo kosmické nádraží a dětská kosmická agentura VOVA. Jejich vznik inspirovala „Pionýrská železnice“ provozovaná v letech 1957–1976 v Plzni a kosmická loď Prometheus, „hrdinka“ příběhu Vzpouza mozků z konce 80. let, který mne jako dítě provázela dvěma ročníky časopisu ABC.

„Agentura“ je vlastně klub mladých spolupracovníků, kteří pomáhají organizovat lety a připravovat podklady k trasám a cílům kosmických výletů pro veřejnost. V Plzni totiž existovala unikátní 3,5 kilometrů dlouhá elektrifikovaná trasa dětské železnice, kterou plně obsluhovaly děti pod dozorem dospělých. A na této myšlenkové rovině vznikl klub, která školí perspektivní mladé spolupracovníky, kteří mají chuť s rozvojem simulátoru aktivně pomáhat. Pro ně v tomto školním roce pořádáme první speciální kurs, jenž jim umožní po složení závěrečných zkoušek plnohodnotně pomáhat se zajišťováním programu pro veřejnost. Zároveň budou na letních táborech organizovat výcvik i mise s posádkami pro dlouhodobé lety. Do kosmických letů se nám totiž úspěšně daří implementovat k výuce základů kosmických letů, výzkumu v cílech misí také základy analogové a digitální radiotechniky. Nezbyvá než dodat, že o letošních prázdninách vyrazí první karlovarská posádka složená z proškolených dětí ve věku 10–13 let na první dlouhodobou misi

do vesmíru. Její průběh bude možno sledovat veřejně i prostřednictvím internetu.

Řadu komponent pro kosmické lodi si vyrábíme sami postupně na vlastních 3D tiskárnách. Zapojení do projektu „Průša pro školy“ zapojujeme do spolupráce nejen členy kroužků, ale nové o zájemce spolupráci. Do tohoto projektu přispíváme vlastním výukovým programem „Postav a vypuštěj si vlastní satelit“. Od letošního Evropské noci vědců totiž simulace umožní nevídané. 6. října 2023 začínáme vypouštět minisatelity, tzv. Double Cube Sat (DoCuSat), které si každý může vyrobit na 3D tiskárnách a vybavit si je předepsanou elektronikou. Satelity pak budou pracovat na orbitě a umožní jejímu výrobcovi získávat cenná výuková data. Od října si tedy každý může postavit vlastní družici a v našem simulátoru si ji vypustit na oběžnou dráhu. Celý projekt koncipujeme hlavně pro návštěvy rodin a menších kolektivů. Umožňuje individuální zážitek spojený s nenucenou výukou astronomie a příbuzných vědních oborů v uzavřené skupině v přítomnosti odborného průvodce. V prosinci loňského roku jsme pro veřejnost zahájili lety podle pravidelného letového řádu. Ten jsme zavedli pro přehlednost. V Prometheus totiž začínáme nabízet kosmické mise s náročnějšími požadavky na posádky a jejich celková doba se prodlužuje. Než Prometheus o prázdninách odstartuje na první mezipla-

netární let trvající v řádu několika hodin, nabízíme všem pravidelné lety pro snadnější pochopení složitosti manévru na orbitě kolem Země.

Letový řád budeme v průběhu roku měnit, abychom veřejnosti nabídli možnost létat dál a dál do vesmíru. Simulátor je budován jako ucelený „Karlovarský virtuální vesmír“. V jeho rámci vytváříme například KARLOVY VARY SPACE STATION (KVSSt), která je věrnou virtuální kopií současné Mezinárodní kosmické stanice (ISS). Nyní si každý zájemce může přijít vyzkoušet vynést první segment stanice, modul Destiny, na správnou oběžnou dráhu Země. Do roku 2030, kdy má ISS zaniknout, chceme vytvořit věrný obraz tohoto gigantu na virtuální oběžné dráze Země, zachovaný pro příští generace. Všechny posádky pak budou moci na této stanici i nadále pracovat. Postupně tedy plánujeme vynášet i další segmenty za pomoci posádek kosmické lodi Prometheus. Nezapomeňte, že členy těchto posádek se můžete stát i vy, pokud nás v Karlových Varech navštívíte nebo se stanete účastníky některého z táborů.

Bližší informace najdete na našich stránkách
www.astropatrola.cz,
www.kosmodromkarlovyvary.cz

*Miroslav Spurný, ředitel
 Hvězdárna a radioklub lázeňského
 města Karlovy Vary o.p.s.*

Kladivo, MALTA, štuk

***Jak jsme si hráli s kladivem, maltou a štukem
aneb Dobrodružství oddílů TK Podskalí Strakonice
při renovaci klubovny***

Je leden roku 2021.

Venku řádí zhoubný vir, panuje divná nálada a my sedíme s kamarády z klubu a plánujeme podání dotací.

Z diskuze vznikne nápad zkusit neprobádaný dotační titul a udělat něco s naší klubovnou (historicky se jí říká „Chatka“), která už léta neslouží původnímu účelu (schůzky oddílů probíhají v místnostech blízkého Domu dětí a mládeže – DDM), ale stalo se z ní spíše jakési skladiště a odkladiště harampádí. Slovo dá slovo, začne krystalizovat nápad na drobné úpravy a pod heslem „Tak se to alespoň konečně pořádně vyklidí“ se přihlašujeme do dotačního řízení.

Je duben téhož roku.

Vychází vyhodnocení dotací. A hle – u naší položky je stoprocentní přidělení žádané částky. Hurá, jdeme na to. Začne se plánovat, shánět, hledat, vymýšlet. Prostředky máme, ale ty jsou samozřejmě na materiál, nikoliv na práci. Tu budou muset obstarat ruce našich vedoucích. Vzniká itinerář brigád. První úkol zní jasně: „Vyklidit, vybourat, seškrábat.“ První pracovní setkání nesou ve vzduchu vůni škrabané omítky, stavební suti a všudypřítomného prachu. Začít se ale nějak musí.

Je červenec roku 2021.

Skromná skupina odvážlivců stahuje z klubovny střešní krytinu. Důvod je jasný, po více než padesáti letech dosloužila. Přidejme k tomu, že materiál, ze kterého je vyrobena, rozhodně nepatří mezi zdravotně příznivé. Dolů padají nánosy mechu, následně sundáváme opatrně tašky. Všichni máme ochranné obleky, masky a jiné vybavení. Vypadáme jako kosmonauti. Za pár hodin je střecha dole. Nyní je třeba ji zakrýt plachtou, než dorazí pomocníci na položení nových tašek. Hlavou nám běží, že původně mělo jít o drobnou rekonstrukci, avšak kde je energie a chuť, dají se dělat velké věci.

Takže klubovna bude mít i novou střechu.

Je říjen stejného roku.

Teploty klesají a ráno jsou mlhy. Blíží se konec dotačního období a je třeba doúčtovat a dodělat, co se dá. Posledních pár statečných se schází tři dny po sobě a dodělává zbytky. Začínáme brzy ráno, a protože je vidět už kratší dobu, tak se končí za hluboké tmy. Povedlo se toho ale hodně. Vnitřek byl zbaven starých omítek, vysekala se nová elektrika, následně vše vyštukováno a vyzděno. Staré okenní rámy byly zbroušeny, zaskleny a natřeny. Pod novou střechu se povedlo dostat kvalitní zateplení.

Leden 2022.

Bez rozmyslu podáváme žádost o dotaci na zbytek úprav a jsme opět stoprocentně úspěšní. Nasazení trošku opadá, ale přesto se neúnavně pouštíme do dalších prací. Proběhne kompletní výmalba, podaří se zbrousit podlahové krytiny. Práce se přesunou i do jiných částí klubovny a jejího okolí. Je přivedena a zapojena voda. Povedlo se inovovat i elektrické připojení. Mezi poslední činnosti patří montování a instalace nábytku.

Je říjen roku 2022.

U klubovny se schází něco přes dvacet vodáků napříč oddíly. Dnes se ale nejde pracovat jako víkendy předtím. Dnes se jde slavit a slavnostně pokřít opravovanou klubovnu. Celé dvouleté lopocení je u cíle a zadařilo se. Původně chátrající objekt je nyní připraven – jak na schůzkovou činnost, tak pro porady vedoucích, případně pořádání různých kurzů. Akce přinesla náruč zkušeností, nůši zážitků, a hlavně důkaz, že když se něco chce, tak se proto musí sice něco udělat, ale dá se to zvládnout a dotlačit pomyslnou káru k cíli.

Řádky výše stručně popsaly práce oddílů TK Strakonice na zvelebování jejich klubovny.

Nelze zmínit všechny pomocníky, kteří věnovali svůj čas a energii na opravě naší klubovny. Jmenovat jednoho ale musíme. Jedná se o našeho náčelníka Vořecha. Bez jeho pílě, úsilí a energie by se těžko povedlo dovést vše do konce. Nespočítáme, kolik hodin po nocích objednával materiál, kolik hodin přes den objížděl firmy nebo sháněl potřebná povolení. Jedno však víme jistě: bez jeho přino-

su by se „Akce Klubovna“ rozhodně nevydařila v takovém rozsahu a kvalitě, v jakých se tak stalo, a nejspíš by zůstala stát někde uprostřed cesty. Proto mu stojí za to jednoznačně poděkovat a uznale pokynout naším legendárním dřevěným vodáckým pádlem.

Libor „Hromada lidí“ Staněk
Česká tábornická unie – TK Podskalí Strakonice p.s.,
oddíl Podskaláček Strakonice

POŽÁR Bobří základny

Oddíl chce do léta vybudovat nové zázemí

Na konci března byla zapálena táborová základna oddílu Bobří z T. K. Maják Kbely p.s., kterou budují od roku 1994. Bohužel shořela i kuchyně s vybavením a přilehlé dřevěné skladové budovy, kde měl oddíl uskladněné věci pro vlastní činnost.

Oddíl se věnuje dětem a mládeži přes 30 let, jezdí na víkendové výpravy, do hor, na vodu a na letní tábory. Základna ve Zruči byla jejich stěžejním místem a oddílovým domovem. Na letní tábory tam každoročně jezdí děti z Prahy, Středočeského kraje, Vysočiny i Moravy.

Bobří se rozhodli ve své činnosti pokračovat a obnovit táborovou základnu již do začátku tohoto léta, aby děti

mohly přijet opět na tábor. S obnovou pomáhají desítky dobrovolníků.

Oddíl vyhlásil finanční sbírku na donio.cz nesoucí název Požár na Bobří základně 2023 (<https://www.donio.cz/pozar-na-bobri-zakladne-2023>). Pokud jste sbírku nestihli, finanční pomoc můžete nadále zasílat na účet: 216100481/0300. Do zprávy prosím napište „dar Bobří“. Potvrzení o daru vám Bobří rádi vystaví, kontaktujte je na e-mailu bobri@bobri.org.

Děkujeme všem, kteří pomohli jak finančně, materiálně, tak fyzicky na obnově areálu.

Kateřina Tomanová
Česká tábornická unie, z.s.

Pionýrské JEZERO

Kamencové jezero v Chomutově zaplnili pionýři, na setkání jich sem přijela tisícovka

O druhém květnovém víkendu proběhlo v Chomutově na Kamencovém jezeře jedno z největších Republikových setkání pionýrských oddílů. Víkend byl naplněn nabídkovým programem, jehož součástí byla i hra, kdy pionýrky a pionýři z celé ČR zachraňovali svého maskota – psa Pia.

REpublikové SETkání pionýrských oddílů (RESET) je pravidelně největším setkáním pro všechny pionýry z naší vlasti, to letošní se ovšem konalo po delší odmlce. Pionýři se pravidelně potkávali každé dva roky, ale covidová pandemie tradici bohužel narušila. „Letos se na Kamencovém jezeře v Chomutově sešlo 1 056 pionýrů, nejmladšímu účastníkovi byl jeden rok, nejstaršímu 72. Nejdelší cestu na setkání měla pionýrská skupina z Karviné, vzdálenost mezi oběma místy je přes 460 kilometrů, a ač karvinští pionýři strávili na cestě šest hodin, nelitují a setkání si užili,“ říká za organizační tým Rudolf Zeus z PS Dravci.

Pro děti a mládež byl po celý víkend připraven hlavní a doprovodný program. Hlavní program vycházel z Výprav za poznáním (z výchovných programů Pionýra) a tradičních pionýrských akcí. Děti i dospělí si mohli vyzkoušet různé hry, z nichž jedna probíhala přímo v chomutovském zooparku, prohlédnout si indiánskou vesničku, projet se na katamaránech, ale také se seznámit s prací složek IZS (police a hasiči). Součástí setkání byla hra, během níž museli účastníci společně najít a zachránit pionýrského maskota – psa Pia. Už předem dostali informace o tom, že se maskot ztratil a je třeba se podílet na záchraně.

„Děti postupně získávaly razítka na jednotlivých stanovištích a za vyplněnou kartu nalepily písmenko do zprávy, z níž zjistily, kde svého zvířecího kamaráda mají hledat. To se jim před závěrem setkání podařilo, takže vše dobře

dopadlo,“ popisuje Rudolf Zeus. Akce vyvrcholila v neděli ráno na největším plovoucím mole v ČR na Kamencovém jezeře, kde se sešlo 846 pionýrů (ostatní již balili, či již dokonce museli vyrazit na cestu domů).

„Po vynucené covidové pauze se Pionýr vrací k běžné činnosti a jsme moc rádi, že po úspěšném dubnovém setkání vedoucích na Kamínkách v Jihlavě se i na republikovém setkání oddílů v Chomutově sešlo víc jak 1000 pionýrů, kteří se chtějí potkávat a poznávat a zažívat společná dobrodružství. Je úžasné, že chuť dospělých připravovat a realizovat nejen oddílové výpravy, ale i velké celorepublikové akce se nikam nevytratila. RESET 2023 končí a my začínáme připravovat RESET 2025. Ještě nevíme kde, ale víme, že se určitě za dva roky zase na republikovém setkání sejdem,“ doplňuje předsedkyně Pionýra Darina Zdráhalová.

Akce se konala pod záštitou hejtmana Ústeckého kraje Jana Schillera, který také mezi účastníky přišel a s dětmi se pozdravil: „Podle vašeho ohlasu slyším, že se vám tady na Kamencovém jezeře líbilo, navštívili jste zdejší zoopark i město Chomutov a jeho okolí. Jsem rád, že se vás sešlo tolik z celé republiky, a doufám, že Ústecký kraj ještě někdy navštívíte. Děkuji vašim vedoucím, že pro vás uspořádali takovou akci a že se vám věnují ve svém volném čase,“ nechal se slyšet hejtman Schiller.

Setkání by se nemohlo konat i bez další podpory, již v pátek byl na akci další její patron – náměstek primátora města Chomutov Mgr. Milan Märc, a podporou přispěly další instituce: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ústecký kraj, Orlen Unipetrol, a.s., Mondi Štětí a.s. Jim i dalším, kteří pomohli, náleží velké poděkování.

Pionýr je demokratický, dobrovolný, samostatný a nezávislý spolek dětí, mládeže a dospělých. Předmětem hlavní činnosti Pionýra je veřejně prospěšná činnost. Pionýr je spolek, který se věnuje výchovné práci s dětmi a mládeží ve volném čase. Naše oddíly a kluby nabízejí činnost dívkám i chlapcům na více než 600 místech po celé republice. Velká část aktivit Pionýra je otevřená veřejnosti. V současné době evidujeme 232 pionýrských skupin a čtyři pionýrská centra, celkem 15 174 členů, převážně děti a mládež. Všichni vedoucí pracují jako dobrovolníci. Jsme držitelé certifikátu NNO uznaná MŠMT pro práci s dětmi a mládeží.

Rudolf Zeus
Pionýr

Všichni zranění byli zdárně vyhledáni a děti si vyzkoušely, co dělat v případě bezvědomí, ošetřovaly zlomené ruce, nohy, soustředily se na cizí tělesa v ráně apod.

Nakonec každého zraněného transportovaly na páteřové desce do stanu lékaře, kde zástupce družstva podal hlášení o identifikovaných zraněních a o provedeném ošetření. Lékař vše vyslechl a konstatoval, že si zraněného převezme záchranka a transportuje jej do nejbližší nemocnice, to už by ale bylo na jiné cvičení.

Tímto byla první a hlavní část cvičení zdárně ukončena a mohlo se přejít k všestrannosti. Na děti čekala čtyři stanoviště: na prvním prokázaly znalost topografických značek, na druhém přelézaly lano, na třetím vázaly uzly a na posledním střílely ze vzduchovky.

Následoval transport zpět k hasičské zbrojnici a vyhodnocení celého cvičení, kde děti obdržely certifikát o absolvovaném cvičení a všichni byli pozváni na občerstvení připravené SDH Mirovice.

Závěrem bychom rádi poděkovali Pavlu Škardovi za pomoc při vyhlášení zásahu, Haně Břejchové za roli lékařky, Zdeňce Kožené, Šárce Gribáčové, Dušanu Vokatému za role zdravotníků, Nikole Fráňové, Evě Chovancové, Jozefu Chovancovi, Davidu Tomáškoví, Danielu Němcovi za role figurantů, Michalu Flachsovi za pořízení fotek a natočení, Petru Eliášovi za pořízení fotek a napsání článku do novin a v neposlední řadě sborům dobrovolných hasičů, které okamžitě přislíbily účast a jejichž členové s námi ve svém volnu strávili odpoledne: SDH Smrkovice, SDH Čimelice, SDH Milevsko, SDH Sedlice a SDH Velké Nepodřice.

SDH Mirovice

JEDNOU chci být hasičem!

Posláním hry Plamen je rozvíjet všeobecné dětské znalosti, vědomosti, dovednosti a celkovou fyzickou zdatnost s přihlédnutím k odborně technické oblasti požární ochrany. A právě aktivity dotýkající se zášahové činnosti hasičů jsou mezi dětmi a mládeží velice oblíbené.

A tak přibývá tzv. Rescue Campů (výukově vzdělávacích programů zaměřených na přípravu pro činnost v jednotkách sboru dobrovolných hasičů obcí), ale i menších cvičení simulujících zásahovou činnost. Jedno takové nedávno zorganizoval Sbor dobrovolných hasičů Mirovice.

V sobotu 29. dubna 2023 uspořádal Sbor dobrovolných hasičů Mirovice hasičské cvičení pro děti. Byla to delší dobu plánovaná akce, o které děti z hasičského kroužku neměly sebelepší tušení. Těsně před akcí se pouze dozvěděly, že se v sobotu v 13:30 sejdeme u hasičské zbrojnice.

Po příchodu bylo všem sděleno náměstkem starostky OSH Strakonice Ing. Pavlem Škardou, že na louce zvané „letišťe“ spadlo letadlo, ze kterého

před pádem vyskočili čtyři zranění, a je nutné je nejdříve v terénu vypátrat, provést prvotní ošetření a následně transportovat do stanu lékaře. Děti byly rozděleny do čtyř družstev, přičemž každé družstvo mělo svého vedoucího, zdravotníka a řidiče s dopravním automobilem (DA).

Poté byla všechna družstva přepravena na místo pátrání, posledních pár metrů i za doprovodu hasičské sirény. Podobnost s opravdovým zásahem byla obrovská.

Velitel zásahu Jaromír Fráňa vydal rozkaz a družstva mohla po vytvoření rojnice začít pátrat. Pátralo se čtyřmi směry: směr Budský Dvůr, směr „Pavličkárna“, směr Židovský hřbitov a směr Lučkovice.

ZUBŘI

místo greenu

Divocí koně a zubří místo golfového hřiště. U Lipna vznikla v květnu nová rezervace kopytníků

Nová rezervace velkých kopytníků vznikla 12. 5. 2023 v jižních Čechách nedaleko Lipenské nádrže. Na místě bývalého golfového hřiště, na dohled od známé Stezky v korunách stromů, vyrůstá lokalita pro zubry a divoké koně. První transport zvířat tam 12. května odjel z rezervace velkých kopytníků v bývalém vojenském prostoru Milovice.

„Odchyt zvířat byl velmi náročný, oproti předpovědi počasí se velmi rychle oteplilo, takže jsme museli spěchat, jinak by uspaným zvířatům hrozilo přehřátí,“ uvedl Dalibor Dostál z ochránářské společnosti Česká krajina, která Milovickou rezervaci založila v roce 2015 ve spolupráci s vědci. Další převozy zvířat následovaly v příštích dnech. Rezervaci u Lipna založila společnost Jihočeské ekofarmy, zvířata pro ni bezplatně poskytla ochránářská společnost Česká krajina. Lipenská rezervace je druhou v Jihočeském kraji a celkově dvanáctou v České republice. „Jsme rádi, že je o tento moderní způsob péče o krajinu v Česku tak velký zájem. Rezervace po vzoru milovického projektu zakládají města, kraje, neziskové organizace, soukromí vlastníci pozemků a ode dneška i zemědělské podniky. Právě pro ně může být pastva velkých kopytníků do budoucna atraktivní, protože by mohla smysluplně řešit plochy, které musí nově zemědělci ponechat bez hospodaření,“ doplnil Dalibor Dostál. Další rezervace velkých kopytníků by v Jihočeském kraji mohla vzniknout ještě do léta. Pastva velkých kopytníků velmi výrazně obnovuje a zvyšuje biologickou rozmanitost krajiny, a na rozdíl od pastvy hospodářských zvířat pomáhá také v oblasti ochrany klimatu. Pastevní ekosystémy totiž vážou o 50 procent více uhlíku než veškeré lesy na Zemi.

Příprava převozu zvířat do Jihočeského kraje se neobešla bez komplikací. Před několika dny uhynula mladá zubří samička, která měla k Lipnu rovněž odjet. Příčinou byl nouzový režim zásobování vodou, který musela rezervace v bývalém vojenském prostoru zavést, protože již dva a půl roku marně čeká na souhlas se zřízením napajedla. „Ani smrt vzácného zvířete na situaci bohužel nic nezměnila, na souhlas se zřízením napajedla čekáme dál,“ uvedl Dalibor Dostál a navázal: „Tento případ vyvolal velkou kritiku práce úřadů v České republice ze strany veřejnosti. Pro upřesnění musím doplnit, že vznik napajedla neblokuje úředníci z Milovic, protože rezervace zasahuje i na území mimo katastr města.“

Milovická rezervace je světově nejsledovanějším českým projektem v oblasti ochrany přírody. Věnují se jí média

na pěti kontinentech. Milovice jsou první lokalitou na světě, kde se objevily všechny tři druhy velkých kopytníků Evropy.

Rezervace divokých koní u Milovic prodloužila smlouvu s radnicí do roku 2034

Smlouvu o zápůjčce pozemků pro rezervaci velkých kopytníků u Milovic na Nymbursku podepsal 12. 5. 2023 starosta města Milan Pour a ředitel ochránářské společnosti Česká krajina Dalibor Dostál. Část rezervace, kde žijí divocí koně a pratuři, má tak zajištěné pokračování do roku 2034.

„Město Milovice bylo první, které dalo našemu projektu důvěru. Rezervace v roce 2015 vznikla na 40 hektarech městských pozemků. Jsem proto rád, že jsme s předstihem podepsali smlouvu, která rezervaci zajišťuje další existenci. Je to důležité pro její financování,“ poděkoval Dalibor Dostál.

Rezervace se nachází na pozemcích tří vlastníků – města Milovice, Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky a Středočeského kraje. Smlouva zajišťuje pokračování činnosti rezervace na městských pozemcích. Rezervace u Milovic se stala v době svého vzniku světově nejsledovanějším projektem v České republice. Opakovaně o ní informovala média na pěti kontinentech, včetně prestižních titulů jako New York Times, Washington Post, BBC a dalších. Projekt získal nejvyšší tuzemská ocenění, jako Cenu Josefa Vavrouška, Cenu SDGs v oblasti Změna klimatu nebo Cenu prezidenta festivalu Ekofilm. Velcí kopytníci jsou v rezervaci atraktivním turistickým cílem, za kterým přijíždí na sto tisíc návštěvníků ročně. Především ale pečují o biologicky cennou krajinu. Management provádí ochránářská společnost pro všechny vlastníky pozemků zdarma. Za deset let jim tak ušetří na 150 milionů korun. Navíc peníze získané z dotací a grantů vrací do péče o území, pozemky vlastníků díky tomu zhotovila o další miliony korun. Financuje například odklizení pyrotechniky, úklidy černých skládek a odstraňování nebezpečných pozůstatků po činnosti armády, omezení

expanzivních křovin, eliminaci invazních rostlin a další činnosti.

V rezervaci velkých kopytníků se natáčely záběry pro nový seriál České televize

Dne 15. května 2023 se v rezervaci velkých kopytníků v bývalém vojenském prostoru Milovice natáčely záběry pro nový dokumentární seriál České televize věnovaný přírodě. Na místo se tak znovu vrátili režisér Zdeněk Suchý a průvodce pořadem Dan Bárta, tvůrci úspěšného televizního cyklu Češi zachraňují, jehož díl věnovaný zubrům se před několika lety v rezervaci rovněž natáčel a v roce 2019 získal prestižní Cenu prezidenta festivalu Ekofilm.

Květnovou práci filmařům zkomplikovalo deštivé počasí, ale i v něm si poradili se záběry dokumentujícími význam brouků rozkládajících trus velkých kopytníků. Tento specializovaný hmyz dokáže během několika dnů trus rozebrat a zanést do země. Tím rychle vrací živiny ke kořínkům rostlin, obohacuje půdu o organickou hmotu schopnou zadržovat vodu, a navíc přispívá k ukládání uhlíku do půdy. V rezervaci filmaři natáčeli rovněž záběry zubrů nebo míst, kde se vyskytují šakali.

„Kompletní štáb se 15. května v rezervaci při natáčení nového seriálu sešel poprvé. Již v loňském roce u nás natáčel záběry ptáků pro tento cyklus individuálně Dan Bárta,“ uvedl Dalibor Dostál. Cyklus televizních dokumentů bude pokrývat několik oblastí. „Šestidílný seriál bude věnovaný ptákům, hmyzu, šelmám, invazním druhům, zoologickým zahradám a novým cestám v ochraně přírody,“ upřesnil režisér Zdeněk Suchý. Na vzniku seriálu se stejně jako u cyklu Češi zachraňují podílejí jako koproducenti a spolupracující organizace Zoologická zahrada Liberec a Česká koalice pro ochranu biodiverzity.

O společnosti Česká krajina

Ochranářskou společnost Česká krajina (www.ceska-krajina.cz) založil v roce 2007 Dalibor Dostál, politolog, novinář a bývalý šéfredaktor celostátní redakce Deníku. Jako novinář se dlouhodobě věnoval právě tématům ochrany přírody, životního prostředí, ale i filantropie a neziskového sektoru. Za to obdržel v roce 2009 Poděkování Výboru

dobré vůle – Nadace Olgy Havlové a v roce 2011 cenu Mediální čin roku od Nadace OKD. Spolupracoval s Fórem dárců, byl členem poroty soutěže Starosta roku, členem novinářské poroty ceny Via Bona a členem hodnotící komise občanského sektoru v ČR pro USAID. Za projekt návratu velkých kopytníků obdržel v roce 2019 prestižní Cenu Josefa Vavrouška, v roce 2020 Cenu SDGs v oblasti Změn klimatu.

Ochranářská organizace Česká krajina na projektech spojených s ochranou přírody spolupracuje s experty z Biologického centra Akademie věd České republiky, Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Univerzity Karlovy v Praze, Ústavu biologie obratlovců Akademie věd České republiky, Botanické zahrady hlavního města Prahy, Zoo Liberec, České zemědělské univerzity v Praze, Mendelovy univerzity v Brně, Masarykovy univerzity v Brně a dalších odborných institucí.

Projekty návratu a ochrany velkých kopytníků podporuje Akademie věd ČR v rámci programu Strategie AV 21, Záchrana a obnova krajiny, dále společnosti Nadační fond rodiny Orlických, Qminers, Semix, ProfiG2, Bird & Bird, Printwell, Delta Light Czech, Břiza & Trubač, advokátní kancelář, Accace, Zelená domácnost, Amanita Design, Linde, Vertue, Pro živou zahradu, Hello bank, JK Jitka Kudláčková, Nadace ČEZ, Megabooks CZ, Net4Gas, Pivovar Zubr, Cestovní kancelář Periscope Skandinávie, Hotelová škola Poděbrady, Operační program Životní prostředí, Státní fond životního prostředí, Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Středočeský kraj, Jihomoravský kraj, Město Milovice, Město Benátky nad Jizerou, American International school ve Vídni, milovická Mateřská škola Kostička, sdružení Přátelé a rodáci Milovic i veřejnost. V rámci svého dobrovolnického programu projekt podpořili i studenti z Townshend International School v Hluboké nad Vltavou, klubů branných činnosti Military Experience a klub Off-Road Milovice.

Na projekt rezervace velkých kopytníků v Milovicích může veřejnost přispět prostřednictvím portálu darujme.cz/krajina nebo nákupem na e-shopu www.zelenadomacnost.com, kde je rezervace jedním z podporovaných projektů.

Česká krajina
(tiskové zprávy)

FESTIVAL

KoresponDance

Festival současného pohybového umění KoresponDance se letos vydá po stopách architektů Pragera a Santiniho. Organizátorem festivalu je nezisková organizace Centrum choreografického rozvoje SE.S.TA.

Mezinárodní festival současného tance, pohybového divadla a nového cirkusu KoresponDance vstupuje do svého 11. ročníku. Největší site-specific přehlídka současného pohybového umění v České republice uvádí každoročně v letním období prestižní české i zahraniční umělce v tematickém prostoru v Praze a o několik dnů později na své hlavní základně ve Žďáru nad Sázavou. Tamní zámek, ulice města a další veřejná prostranství s jedinečným geniem loci se stávají jevištěm tanečního a cirkusového umění a ožívají i za přispění veřejnosti. Program festivalu opět láká na rozmanitá performance, komunitní projekt, filmové projekce, hudební show, workshopy či diskuse, a především na spoustu zábavy a letního povyražení. Bavit se budou také rodiny s dětmi.

Pražská část KoresponDance letos

zavítá 27. června do CAMP – Centra architektury a městského plánování a poté se přesune do Žďáru nad Sázavou, kde se ve dnech 13.–17. července uskuteční jeho hlavní část. Svou interdisciplinarnitu letos projeví skrze téma „Architektura a krajina“. Pražský festival oslaví 100. výročí narození významného architekta Karla Pragera, žďárský program se pak pones ve jménu velíkána Jana Blažeje Santiniho a jeho 300. výročí úmrtí.

„Tentokrát vyjádříme souvislost mezi tancem, cirkusovým či pohybovým uměním a architekturou a ukážeme, že i tak zdánlivě vzdálené obory si můžou být velmi blízké a dokážou zrodit nové umělecké formy. Vzdáme hold nejen dvojici významných architektonických osobností českých dějin, ale poukážeme také na odlišnost jejich vizí, čím architektura může být. Pro pražský program bude určující spojení s Pragerovým myšlením, jako je geometrie a architektura jako objekt. Program ve Žďáru bude naopak spojený s myšlením Santiniho, a tedy vlivem architektury na krajinu,“ nastiňuje program 11. ročníku festivalu jeho ředitelka a současně ředitelka pořadajícího Centra choreografického

ho rozvoje SE.S.TA, Marie Kinsky.

A dodává: „To se budeme snažit publiku zprostředkovat ve formě vystoupení, projekcí, workshopů a diskusí. Návštěvníci si užijí mnoho tuzemských, a především zahraničních site-specific a in-situ projektů, z nichž mnohé budou u nás uvedeny vůbec poprvé. Opět připravíme komunitní projekt významně větších rozměrů, než jsme byli doposud zvyklí, hojně bude zastoupen street dance a všeobecně program ve městě.“

Do Prahy i do Žďáru letos zavítá řada zvůčných uměleckých jmen a uskupení, které přinesou pestrý program. Pražská představení budou laděna do street dance a nového cirkusu, na festivalu ve Žďáru pak bude zastoupen neméně špičkový program napříč žánry.

Diváci v Praze se mohou těšit zejména na street dance a nový cirkus díky účasti belgické skupiny Circumstances, francouzských Compagnie Monad a pozoruhodného čínsko-nizozemského street dancera Ruben Chi. Součástí odpoledního programu budou rovněž workshop a moderované diskuse s umělci po představeních.

Žďárský KoresponDance nabídne prvotřídní vystoupení, což jistě zaručí návštěva francouzské tanečnice, choreografky a performerky Beatrice Massin s ansámblem Cie Fetes Galantes. Vedle představení Requiem – Veselá smrt bude dalším jejich horkým želičkem v ohni spolupráce s populárním hudebním uskupením Collegium 1704 v impozantním prostředí poutního „Santiniho“ kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře. Neméně lákavé bude vystoupení ceněné experimentující performerky a akrobatky Elišky Brtnické, v němž sehrají prim architektonické objekty.

Diváky dále potěší taneční či cirkusové formace Collectif La Méandre, Manolo Alcantara, Marta & Kim nebo BeInternational. Kristián Mensa se svou soutěží KoresponDance Battle zavítá poprvé do Žďáru. Program z Prahy si opět zopakují tanečník a choreograf Ruben Chi i žongléři Compagnie Monad. Na míru festivalu

vznikne speciální komunitní projekt Ferst Dadler kráčí. Vedle workshopů a diskusí pro odborníky i laické nadšence či hudebních show hlavní program dále doplní tradiční dětská představení projektu Škola tančí a Tvořivý tábor pro děti i dospělé.

Předprodej vstupenek na festival ve Žďáru nad Sázavou bude zahájen koncem května, vstup na pražskou část bude volný. Bližší informace jsou průběžně zveřejňovány na www.korespondance.cz a na sociálních sítích:

f @korespondance
ig @Festival Korespondance
ytb Festival Korespondance

Dance Europe, který dal příležitost k uměleckému rozvoji více než stovce choreografů z několika zemí. Od roku 2013 je na scéně festival tak, jak ho známe dnes, tedy největší site-specific festival současného tance u nás, zároveň jediný festival současného tance v regionu Vysočina a především festival, který dlouhodobě a naprosto jedinečně pracuje s publikem.

Řada představení je připravována speciálně pro festival a odehrávají se tak ve světové premiéře.

KoresponDance přináší unikátní spojení genia loci barokního zámku se současným uměním, díky koncentraci celého programu do jednoho areálu vytváří opravdovou festivalovou atmosféru, a nejen zastřešuje sérii představení, zcela stírá dělící linii mezi umělci a publikem, kteří se všichni setkávají na centrálním prvním nádvoří, a v neposlední řadě uvádí neopakovatelná site-specific díla, která pozvané skupiny na zámku připravují i tři týdny před zahájením festivalu.

Na festivalu se již během jeho prvních sedmi ročníků objevili umělci z pěti kontinentů a osmnácti zemí.

KoresponDance je výjimečný i programem, který každoročně pečlivě skládá jeho zakladatelka Marie Kinsky se svými spolupracovníky. Žďár nad Sázavou už přivítal hvězdy, jako jsou Dominique Boivin, Paco Decina, Béatrice Massin, Jordi Galí, Joseph Nadj, skupiny Barely Methodical Troupe či Foco alAire producciones a zapsal se do paměti představeními Něžný bagr, Contigo, La Cosa a mnoha dalšími.

Zažijte tanec, zažijte zámek.

Festivalový program zve i na prohlídky expozic a interaktivního multimedialního Muzea nové generace, zároveň často otevírá běžně nepřístupné prostory jako sklep či uzavřená křídla.

KoresponDance se těší podpoře regionálních i mezinárodních institucí.

Festival získal v roce 2017 značku EFFE (Europe for Festivals, Festivals for Europe) a od téhož roku záštitu hejtmána Kraje Vysočina, zároveň je zařazen mezi VIP akce Kraje Vysočina a v roce 2018 získal podporu v rámci projektu Roundabout Europe z programu Kreativní Evropa. V roce 2020 navázal prestižní spolupráci s Českými centry. O rok později byla realizována úvodní část projektu People Power Partnership podporovaného z programu Kreativní Evropa. V roce 2022 festival uvedl několik projektů podporovaných programem meziregionální spolupráce INTERREG EUROPE Rakousko-Česko po úspěšném představení PHOENIX v roce 2019.

Křivka návštěvnosti festivalu je neustále na vzestupu.

V roce 2019 vzrostla o více než 25%, o rok později byly kapacity vyprodané a nedostačovaly. Právě v roce 2020, i navzdory koronavirové krizi, potvrdil festival svou životaschopnost, když dokázal garantovat konání a přijít s konceptem, který disponoval variantou pro jakýkoliv epidemiologický stav.

*Barbora Dušková,
KoresponDance*

O FESTIVALU KORESPONDANCE

KoresponDance je mezinárodní festival současného tance, pohybového divadla a nového cirkusu a největší site-specific festival současného tance v České republice. Každý rok na začátku července otevře KoresponDance dveře zámku Žďár nad Sázavou desítkám umělců a tisícovkám návštěvníků a všem zprostředkuje fantastický zážitek se současným uměním té nejvyšší světové úrovně. Těšit se můžete již na jedenáctý ročník, který opět přivítá nepočítaně umělců z mnoha zemí.

Od roku 2009 je festival na české scéně, od roku 2013 na zámku.

KoresponDance je vůbec prvním outdoorovým festivalem tance v České republice. Formovat se začal v roce 2009 v rámci projektu Korespon-

Dialog s mládeží POKRAČUJE

Výstup z kulatého stolu **Společně pro udržitelnou a inkluzivní Evropu**

Dne 25. dubna jsme spolu s projektem Youth Wiki zorganizovali kulatý stůl k výstupům 9. cyklu Dialogu

EU s mládeží (v českém kontextu Strukturovaného dialogu): Společně pro udržitelnou a inkluzivní Evropu. K čemu to bylo a co z diskuse vyplynulo?

9. cyklus, který začal 1. 1. 2022, organizovalo předsednické trio Rady EU Francie – Česká republika – Švédsko; jako téma byly zvoleny dva cíle mládeže: 10) Udržitelná zelená Evropa a 3) Inkluzivní společnost. Už proběhl výběr dílčích témat, formulace otázek a problémů, sběr příkladů dobré praxe, analýza faktorů jejich úspěchu, návrh řešení a formulace doporučení pro evropskou úroveň i pro jednotlivé členské státy. Nyní jsme ve fázi, kdy se snažíme o výsledcích široce informovat mladé lidi i tvůrce politik a přijít také s konkrétními nápady, jak s doporučeními dále pracovat. Proto jsme pozvali ke kulatému stolu zástupce lidí s rozhodovací pravomo-

ci, mladé lidi a pracovníky s mládeží, abychom jim výsledky nejen představili, ale hlavně aby společně diskutovali o tom, jak s prací na tématech dále pokračovat a co je možné v České republice uskutečnit na národní a lokální úrovni.

Jsme rádi, že pozvání přijalo mnoho zajímavých osobností, a složení kulatého stolu tak bylo velmi pestré. Byla zde poslankyně, členka Podvýboru pro mládež a volnočasové aktivity Klára Kocmanová, zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva životního prostředí a Kanceláře Evropského parlamentu v ČR. Zapojila se zástupkyně knihovny Ústeckého kraje, která připravuje zajímavé programy pro mládež, zástupci projektů a platform, jako jsou EUTIS, o. p. s., Platforma venkovské mládeže

Národní síť Místních akčních skupin, Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP, Středoškolský sněm hl. m. Prahy a v neposlední řadě zástupci organizací dětí a mládeže, například Ligy lesní moudrosti, i neorganizovaní mladí lidé, kteří mají zájem o dění kolem sebe.

Po úvodním slově předsedy České rady dětí a mládeže Aleše Sedláčka měl kulatý stůl dvě fáze:

1. společnou, kde jsme shrnuli aktuální cyklus Dialogu, delegáti Evropských konferencí mládeže, včetně delegáta MŠMT, přiblížili účastníkům jejich průběh a výsledky a kde jsme představili výstupy dotazníkového šetření k tématu cyklu,
2. skupinovou, kde účastníci diskutovali v menších skupinách o tom, jak využít úspěšné příklady u nás, jak pracovat s doporučeními a co je reálně možné zlepšit.

Co se účastníci dozvěděli?

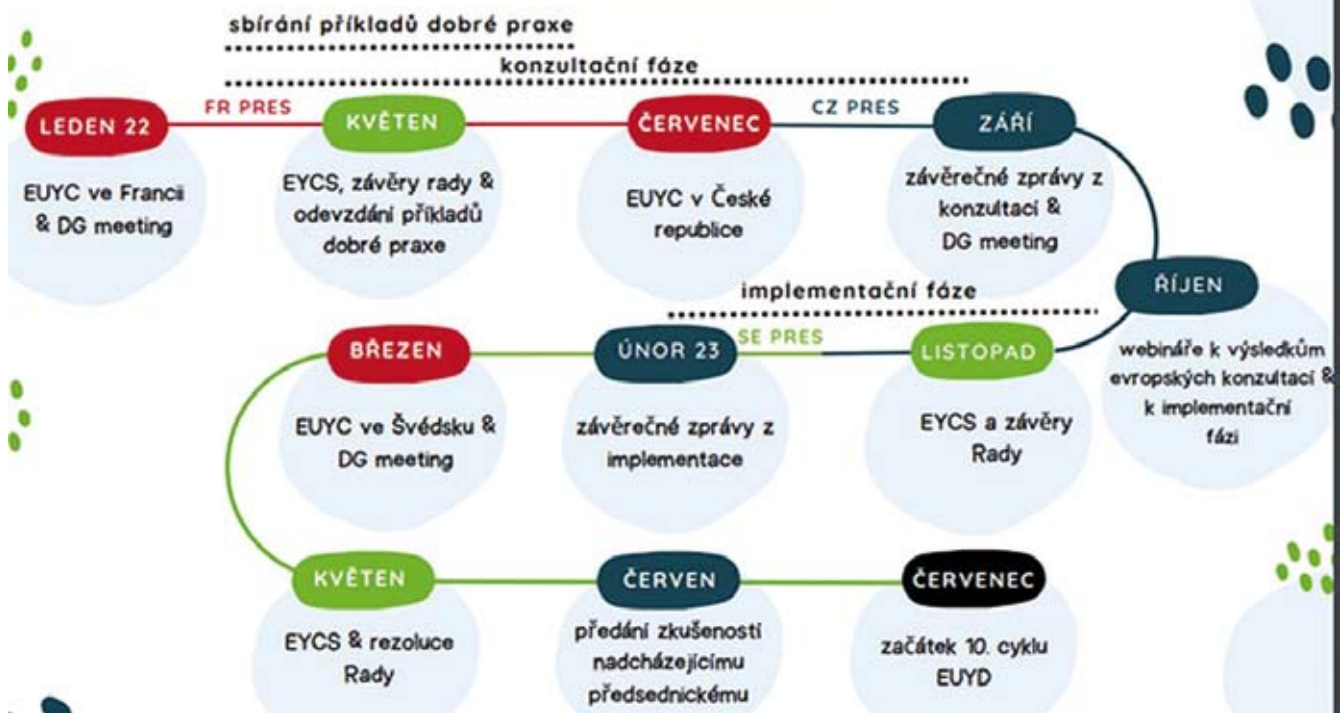
Pod mottem „Společně pro udržitelnou a inkluzivní Evropu“ bylo cílem 9. cyklu Dialogu EU s mládeží podnítit další diskusi o tom, jak řešit klimatickou krizi, realizovat cíle udržitelného rozvoje a jak o tématech diskutovat mezi generacemi. Důraz byl kladen na sociální aspekt udržitelnosti, tedy i jeho ekonomické, sociální rozměry, inkluzi a mezigenerační spravedlnost. V tomto případě se jednalo především o společný postup všech zemí předsednického tria. Pokud se zaměříme čistě na Českou republiku, v daném kontextu je téma vázáno na strategické dokumenty (Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, Národní akční plán adaptace na změnu klimatu, Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ apod.) a kurikulární dokumenty (environmentální výchova v RVP ZV).

V 9. cyklu práce s tématem probíhala v těchto krocích (viz diagram):

DIALOG EU S MLÁDEŽÍ

9. CYKLUS

Už na Evropské konferenci mládeže ve Francii (leden 2022) mladí lidé a lidé s rozhodovací pravomocí definovali pět podtémat, kterými se celý cyklus zabýval. Byly to:

1. Informace a vzdělávání – jaké by měly být informační zdroje a vzdělávací příležitosti pro mladé lidi, týkající se udržitelnosti.
 2. Aktivita a vliv mladých lidí – jak vypadají úspěšné mechanismy a metody, které mohou zajistit, že se zohlední potřeby mladých lidí při rozhodovacích procesech.
 3. Environmentální politika – jak se vyhnout falešné participaci mladých lidí, která nemá žádný dopad.
 4. Mobilita a solidarita – jak se k dobrovolnické činnosti a vzdělávací mobilitě mohou dostat i marginalizovaní mladí lidé.
 5. Udržitelná infrastruktura – o přístupu mladých lidí k udržitelné infrastruktuře.
- Mladí delegáti shrnuli, jak s tématy pracovali na české a švédské konferenci mládeže a Daniel Hájek, který na konferenci ve Švédsku zastupoval Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, popsal navázání setkání ministerských delegátů na konferenci

mládeže ve Švédsku, na němž se probíraly jak výsledky konference, tak také EU dialog mládeže celkově. Zpět do českého kontextu nasměrovala kulatý stůl Nela Andresová, která představila výsledky standardizovaného dotazníkového šetření k tématu, které probíhalo v roce 2022.

Podrobněji jsou výsledky zpracovány v těchto článcích:

- <https://www.adam.cz/informace-a-vzdelavani-o-ochrane-zivotniho-prostredi/>
- <https://www.adam.cz/environmentalni-politika-mobilita-a-solidarita/>
<https://www.adam.cz/aktivita-a-vliv-mladych-lidi/>

- <https://www.adam.cz/mladi-a-infrastruktura/>

V diskusi k této části kulatého stolu uvedli účastníci mnoho zajímavých příkladů toho, jak se s podobnými tématy zachází v jiných kontextech. Byly to třeba příklady práce ekocenter, muzeí nebo výstupy výzkumu Česká (ne)transformace, jehož výsledky byly nedávno zveřejněny.

Dále diskutovali o možnostech praktických iniciativ, např. šetření jídelm ve školních jídelnách, v diskusi také padl návrh na propojení s iniciativou Univerzity za klima. Příklady dobré praxe se také objevily ve spojení s informovaností o možnostech dobrovolnictví a mobility mládeže spojenými s ekologickými a ekosociálními tématy. Padl i názor, že na lokální úrovni je důležitá hlavně podpora ze strany samospráv, snaha propojovat jednotlivé aktéry a zapojovat místní instituce. Po obecné diskusi pak přišla diskuse skupinová, nad jednotlivými dílčími tématy.

Co účastníci přinesli? Shrnutí výstupů z diskusí najdete na str. 24.

Podtéma Mobilita a Solidarita

Diskuse se vedla zejména o tom, jak je možné doporučení vzniklá v evropském kontextu realizovat u nás a případně je konkretizovat. Hovořilo se také o možnostech různé spolupráce k tématu, o překážkách, proč u nás něco realizovat nejde. Highlightem (*středobodem diskuze, pozn. red.*) byla otázka, jak pomoci tomu, aby byly zkušenosti získané při dobrovolnické činnosti uznávány jako relevantní kompetence, a jak by mohly být různé specifické skupiny mladých lidí podpořeny v tom, aby viděly v dobrovolnictví příležitost pro svůj rozvoj.

Účastníci uvedli jako příklady toho, v čem vidí mladí lidé dobrou příležitost pro dobrovolnickou činnost: swap (*vzájemně vyměňované, pozn. red.*) oblečení, uklízení odpadků nebo Srdíčkové dny.

Podle účastníků by k zajištění většího uznávání zkušeností z dobrovolnické činnosti mohly vést následující kroky.

Ve škole:

- vzdělávat pedagogy o přínosu těchto aktivit pro rozvoj žáků a studentů;
- nastavit ve školách definici dobrovolnické činnosti a podílení se na ní nezapočítávat jako absenci;
- nastavit online konzultace na dálku o vyučovacích předmětech, a podpořit tak flexibilitu;
- výjezdy celých tříd na dobrovolnické akce nebo na akce s ekologickým zaměřením – stejně jako třeba na lyžařské kurzy.

V zaměstnání:

- uznávat certifikáty o dobrovolnictví jako omluvu v práci;
- povolit placenou absenci (stejně jako např. u táborů nebo vojáků v záloze);
- podporovat v dobrovolnictví

i rodiče na rodičovské, například tím, že z toho budou mít nějaké finanční úlevy.

Podtéma Informace a vzdělávání

Účastníci této diskusní skupiny se zaměřili na otázku, jaké role mohou hrát různé aktéři, jako jsou školy, neziskové organizace nebo politici, při posilování neformálního a formálního vzdělávání o udržitelnosti a změně klimatu a jak by mohl být zlepšen dialog mezi generacemi o těchto tématech.

Spolupráci mezi institucemi a organizacemi pokládají účastníci diskuse za klíčovou, konkrétní příklady podoby této spolupráce ale neuváděli. Shodli se na tom, že důraz by měl být jednoznačně kladen na fakta coby informační základ každé diskuse o klimatu a udržitelnosti. To by posílilo společnou základnu k debatě mezi generacemi i k debatě mezi mladými lidmi.

Jako nejlepší příklad toho, jak informace mladým lidem předávat, uváděli peer-to-peer (*jako rovný s rovným, pozn. red.*) programy a zdůraznili, že předávání bezprostřední zkušenosti

mladých lidí dalším mladým lidem je – stejně jako u jiných témat – nejlépe a nejsrozumitelněji vnímaný způsob práce s informacemi.

Závěrem

Děkujeme všem zúčastněným za podnětnou diskusi. Je to začátek práce s daty získanými v tomto cyklu EU Dialogu s mládeží a s výsledky rozsáhlých konzultací a následných akcí. Další akce budou navazovat a následovat a na podzim plynule přejdou k další oblasti tématu: důrazu na zapojení všech skupin mladých lidí.

Těšíme se na další spolupráci!

Článek vznikl v rámci projektu *Dialogu EU s mládeží* a projektu *Youthwiki – online encyklopedie národních politik mládeže v Evropě* podpořené programem *Erasmus+*. Více informací k participaci mladých naleznete v sekci *participace* na webu *Youthwiki – online*: <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/czech-republic/5-participation>

Zuzana Wildová
koordinátorka Národní pracovní skupiny pro strukturovaný dialog
Foto Jiří Majer

Youth Wiki

Zuzana a Kristýna do OSN

Česká republika má nové Mladé delegáty do OSN. Respektive delegátky...

V 7. ročníku programu Mladých delegátů do OSN / UN Youth Delegates Programme budou zájmy mladých lidí z České republiky na mezivládních jednáních OSN zastupovat dvě mladé aktivní ženy – Zuzana Hellerová a Kristýna Bulvasová.

Výběrem nových delegátek končí mandát delegátů Pavla Linzera a Kryštofa Stupky, kteří rok velmi proaktivně zastupovali českou mládež na světové úrovni, za což jim patří poděkování. S prvním jmenovaným se však program Mladých delegátů do OSN neloučí, naopak. Ujal se vedení a koordinace celého programu. „Chci, aby o programu Mladých delegátů bylo slyšet a jeho prostřednictvím se nastolila v naší zemi zásadní témata s globálním přesahem, která jsou důležitá pro mladou generaci. Ať už jde o klima, rovné příležitosti, vzdělávání nebo třeba duševní zdraví, tak si často neuvědomujeme mezinárodní rozměr těchto výzev a význam mezinárodní spolupráce a zkušeností ze zahraničí při jejich řešení. Mým cílem je proto program Mladých

delegátů především dál rozvíjet. Jako jeden z bezprostředních kroků chci upevnit spolupráci s ministerstvem životního prostředí a zasadit se o vznik pozice klimatického mladého delegáta,“ prozradil Pavel Linzer k dalšímu směřování programu.

Kristýna Bulvasová (20 let)

V akademickém roce 2022/23 zahájila Kristýna studia na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, kde studuje Mezinárodní teritoriální studia a double degree obor Česko-německá studia. Vedle studia ji baví neformální vzdělávání mládeže, kterému se věnuje jako rozhodčí v rámci debatování nebo při organizaci Akademie mladých občanů. Kromě toho má zkušenosti s organizací bilaterálních setkání nebo s oblastí PR. Působí jako mluvčí Česko-německého fóra mládeže v jeho 12. funkčním období. Absolvovala stáže např. na Akademii věd ČR, nebo v Česko-německém fondu budoucnosti. Kristýnu zajímají otázky vzdělávání, mezinárodní spolupráce nebo diplomacie.

S jakou vizí vstupuje do programu Mladých delegátů do OSN?
„Už delší dobu vnímám v našem vzdě-

lávacím systému několik oblastí, kde by mělo dojít ke zlepšení, aby mohly školy lépe připravovat studenty na jejich budoucí pracovní život. Konkrétně bych se ráda zaměřila na snižování sociálních nerovností v rámci informovanosti o příležitostech, dále pak na vytvoření udržitelného procesu adaptace na aktuální i budoucí změny ve společnosti a požadavcích na trhu nebo také na přiblížení každodenní práce pedagogů široké společnosti,“ říká Kristýna.

Zuzana Hellerová (24 let)

Zuzana jde do programu s předchozí zkušeností z multilaterální diplomacie, konkrétně z delegace Evropské unie při OSN v Ženevě, kde v rámci stáže půl roku pracovala na agendě globálního zdraví. Má bakalářský titul v European Public Health z Maastrichtské univerzity v Nizozemí, kde momentálně dokončuje i magisterská studia v European Public Affairs. V průběhu studentských let stážovala pro český think tank EUROPEUM, absolvovala výměnný pobyt na univerzitě v Římě a také hodně učila, ať už bakalářské studenty na univerzitě, anebo středoškoláky v rámci Letní Akademie Discover. Rovněž měla příležitost reprezentovat českou mládež na Fóru mládeže při francouzském předsednictví Rady EU, být stipendistkou OBSE a UNODA a aktivně se podílet na aktivitách UNICEF v Nizozemí. Zuzana se zajímá především o agendu genderové nerovnosti a ženských práv, globálního zdraví a humanitární pomoci.

Jaké agendě se bude věnovat v rámci svého mandátu mladé delegátky do OSN?

„Nechci čekat dlouhé desítky let, než naše společnost dosáhne genderové rovnosti, a proto se v rámci mandátu budu primárně věnovat otázce diskriminace žen a dívek. Sekundárně se také zaměřím na problematiku uplatnění mladých profesionálů a profesionálek ve strukturách OSN. Nejen že mladí lidé v jejich kariérních začátcích mají dveře do OSN spíše zavřené, ale navíc Čechů pracujících v jejich strukturách je stále pomálu,“ říká Zuzka.

Kandidátky byly vybrány z dvoukolo-

vého náročného výběrového řízení, kterého se zúčastnilo přes 40 kandidátů z celé ČR. Všichni prokázali velmi dobré znalosti OSN, mezinárodního prostředí, měli četné zkušenosti s prací s mládeží a mnohé další mimoškolní aktivity a samozřejmě výbornou angličtinu.

Nyní čeká nové delegátky řada příprav. Kromě řady schůzek na ministerstvech a s dalšími aktéry, jako jsou třeba zástupci UNESCO či UNICEF, již v červnu absolvují svůj první výjezd ke Stálé misi ČR při OSN v Ženevě. Ná-

sledně je bude čekat příprava k účasti na říjnovém Valném shromáždění OSN, kde budou reprezentovat českou mládež a také pronesou projev za Českou republiku na půdě 3. výboru. Výhledově by se měly delegátky též opětovně stát součástí české delegace na COP 28, který se letos uskuteční ve Spojených arabských emirátech.

Cílem Programu Mladých delegátů do OSN je reprezentace české mládeže na půdě OSN. Tedy zastupování zájmů české mládeže na globální úrovni,

propagace a naplňování lidských práv a následné šíření povědomí o fungování OSN a možnostech participace, aktivního občanství a Cílech udržitelného rozvoje mezi českou mládeží. Program v ČR koordinuje Česká rada dětí a mládeže (ČRD M), Ministerstvo zahraničních věcí (MZV) a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) na základě World Programme of Action for Youth (A/RES/50/81).

*Soňa Polak
Foto Pavel Linzer*

Vévoda z Edinburghu **OCENIL** absolventy DofE

Letošní Zlatá ceremonie je za námi a naši zlatí absolventi budou mít dlouho na co vzpomínat.

Princ Edward se také setkal s našimi „dofáky“. Ti mu na místě představili své environmentální projekty, které souvisejí s jejich plněním programu DofE.

Zdroj: FB DofE

Jeho královská Výsost, princ Edward, vévoda z Edinburghu, dne 25. května 2023 v Senátu Parlamentu ČR ocenil 42 absolventů zlaté úrovně programu DofE. Ve svém proslovu pogrataloval všem absolventům a ocenil jejich nadšení a píli.

Ve Valdštejnské zahradě se poté vévoda setkal s loňskými zlatými absolventy a vedoucími programu DofE.

Princ Edward uctil památku svého otce a zasadil stý strom v Aleji prince Philipa ve Vestci u Prahy. Slavnostně tak dokončil unikátní lipovou alej, kterou jsme v minulém roce ve spolupráci s iniciativou Sázíme budoucnost a Středoevropským krajem vysázeli u příležitosti nedožitých 100. narozenin prince Philipa.

ANKETA: Co zrovna podnikáte?

Alicja Knast
generální ředitelka Národní
galerie Praha

Právě se raduji z naší nové výstavy. Jmenuje se Konec černobílé doby a najdete na ní umělecká díla z let 1939 až 2021. Když jsme se pouštěli do práce, chtělo to hodně odvahy. Dnes už všichni vědí, že se mají se zájmem zastavit u obrazu Leonarda da Vinciho nebo Pabla Picassa. U současného umění se ale někdy lidé bojí. Co když nepoznám, jaký obraz je dobrý? Co když tomu vůbec nerozumím?! Někdě možná dokonce do galerie raději nepůjde, aby nebyl za hlupáka. V naší nové stále expozici máte skvělou příležitost se strachu zbavit. Ukazujeme skvělá

díla, ale také obrazy, které byly obdivované jen proto, že byly tou dobou v módě. Třeba z politických důvodů. Vyprávíme tedy nejen příběh umění, ale i toho, jak s ním ve svých životech pracujeme. Jak se o něm učíme přemýšlet. A právě ve Veletržním paláci teď každý může zjistit, že vnímat umění je mnohem svobodnější a kreativnější proces než znát na všechno správnou odpověď.

Foto archiv A. Knast

František Příbrský
ochránce zvířat a koordinátor
ochranářských projektů
Zoo Ostrava

Momentálně jsem na Filipínách na ostrově Bohol, kde společně s filipínskou

námořní policií bojujeme proti ilegálnímu rybolovu. To v praxi znamená, že vyšetřujeme skupiny rybářů, kteří loví destruktivními metodami, jako je lov pomocí dynamitu, jedů, vlečných sítí apod. Tyto rybářské skupiny pak chytáme, jejich členové dostávají pokutu, a někteří mohou skončit i ve vězení. Snažíme se ale s nimi dále pracovat, aby mohli pokračovat v rybolovu tak, aby u toho nenichali celé korálové útesy.

Je to extrémně důležité nejen pro ryby, ale pro ochranu celého mořského ekosystému, kde žijí mořské želvy, velrybí žraloci, mořští koníci, mořští hadi, spousty bezobratlých živočichů a mnoho druhů korálů. Toto vše je součástí naší zoo ochranářské strategie. Moderní zoologické zahrady totiž nejenže chovají ohrožené druhy, aby vytvořily jejich záložní populace pro případ vyhubení, ale aktivně řídí a podporují ochranářské projekty přímo tam, kde žijí.

Foto archiv
F. Příbrského

Tereza Janečková
art designérka a ekologická
zemědělkyně

Zabývám se projektem CocoKarl.com, který jsem založila. CocoKarl je návrat ke kořenům lidství. Mobilní kurníky slepicím, aby netrpěly ve velkochovech. Radost dětem a rodičům při chovu vlastních slepiček a domácích přírodních vajec. Udržitelnost a zelená planeta všem, kteří chtějí žít ve zdravé komunitě CocoKarl. Mobilní kurníky do měst i na vesnici, slepičky chované ve stylu welfare tak, aby netrpěly. CocoKarl hledá svého investora, aby mohl sloužit ve společenství etického života člověka a zvířete.

Foto archiv T. Janečkové
Připravil Jiří Majer

KNIHOVNIČKA

HOJENÍ
vnitřních ran

Jak se vypořádat s duševním zraněním

Rolf Sellin
Přeložila Michaela
Weberová

Uštěpačné poznámky, chybějící slova poděkování nebo přehlížení mohou

zasáhnout něčí srdce stejně silně jako nečekané odmítnutí či při hádce pronesená ostrá slova. I když budeme nadále fungovat navenek, psychicky jsme zraněni. Pokud bolest z tohoto zranění ignorujeme, zůstává podprahová. Teprve když ji přijmeme, můžeme uvolnit místo pro jiné, pozitivnější pocity. Autor ve své knize ukazuje, jak můžeme najít odvahu podívat se a rozpoznat, co přesně v nás bylo zraněno, jak se můžeme postarat o svá zranění, vyrůst z nich, a dokonce je uzdravit...

Přítom nabízí řadu konkrétních návodů a metod práce

s emoční bolestí.

Rolf Sellin je původní profesí architekt, který o sobě zjistil, že je vysoce citlivý. Když se učil pracovat se svou citlivostí, vyvinul metody, které dnes ve svých seminářích a knihách zprostředkovává nejen hypersenzitivním laikům, ale i psychoterapeutům a psychologům.

200 stran,
brožovaná 349 Kč,
v e-shopu Portálu 297 Kč
Vydalo nakladatelství
Portál, 2023

foto Amálie Müllerová, Národní skautské jamboree 2023

foto Pítrný, RESET 2023